

Υπόθεση Beldjoudi κατά Γαλλίας (26.3.1992)¹

Δικαίωμα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Απόλαση για λόγους δημόσιας τάξης αλλοδαπού, που γεννήθηκε και ζει για περισσότερα από σαράντα χρόνια στη Γαλλία – Δημιουργία οικογένειας με γαλλίδα – Αρχή της αναλογικότητας: εξισορρόπηση των συμφερόντων.

Εφαρμοστέο δίκαιο

Άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «για την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών»

Ν.Δ. 53/1974 (ΦΕΚ 256, τ. Α')

Πραγματικά περιστατικά: Ο προσφεύγων, κύριος Μ. Beldjoudi είναι πολίτης Αλγερίας. Γεννήθηκε στη Γαλλία το 1950 από Γάλλους γονείς, οι οποίοι είχαν γεννηθεί στην Αλγερία πριν την 3.7.1962, οπότε η χώρα αυτή ανακήρυξε την ανεξαρτησία της. Έως το 1969 έζησε με την πατρική του οικογένεια στην περιοχή των Παρισίων. Στις 1.1.1963 θεωρήθηκε ότι οι γονείς του έχασαν τη γαλλική ιθαγένεια, επειδή δεν υπέβαλαν δήλωση αναγνώρισής της έως τις 17.3.1967. Ο πατέρας του προσφεύγοντα γεννήθηκε το 1909 και ζει στη Γαλλία από το 1926. Υπηρέτησε στο γαλλικό στρατό από το 1931 έως το 1955. Έπειτα εργάστηκε στο Υπουργείο Υγείας ως δημόσιος υπάλληλος σε θέση όπου διορίζονταν γάλλοι πολίτες. Συνταξιοδοτήθηκε το 1970 και απεβίωσε στη Γαλλία το 1986.

Η μητέρα του κυρίου Beldjoudi, που έφυγε από την Αλγερία το 1948, καθώς και τέσσερα από τα αδέρφια του – που γεννήθηκαν στη Γαλλία πριν την 1^η Ιανουαρίου 1963 – είναι Αλγερινοί. Κατοικούν στη Γαλλία και είναι κάτοχοι άδειας παραμονής 10ετούς διάρκειας, η οποία ανανεώνεται. Η νεαρότερη αδερφή του απέκτησε τη γαλλική ιθαγένεια στις 20 Ιουλίου 1988.

Ο κύριος Beldjoudi εκδήλωσε την επιθυμία να αποκτήσει τη γαλλική ιθαγένεια το 1970 και ένα χρόνο αργότερα οι αρμόδιες αρχές τον έκριναν στρατεύσιμο για το γαλλικό στρατό.

Η κυρία Μ.Τ. γεννήθηκε στη Γαλλία το 1951 από γάλλους γονείς. Είναι γαλλίδα και εργάζεται ως γραμματέας. Παντρεύτηκε με τον προσφεύγοντα στις 11.4.1970 αφού πρώτα συμβίωσαν. Δεν έχουν αποκτήσει παιδιά.

Στη διάρκεια της παραμονής του στη Γαλλία ο κύριος Beldjoudi καταδικάστηκε για διάφορα αδικήματα: από το 1967 έως το 1986 δικάστηκε έξη φορές και κρίθηκε ένοχος διάπραξης διαφόρων εγκλημάτων (πρόκληση σωματικών βλαβών, οδήγηση χωρίς άδεια, προμήθεια και κατοχή πυρομαχικών, απόπειρα κλοπής, διακεκριμένη κλοπή, απόπειρα πρόκλησης σωματικών βλαβών και καταστροφή αλλότριας κινητής περιουσίας). Τελικά εξέτισε έως το 1991 συνολική ποινή φυλάκισης – ως προφυλακισμένος και καταδικασμένος – επτά ετών, δέκα μηνών και δύο εβδομάδων. Στις 17.1.1991 κρατήθηκε προσωρινά και η σύζυγός του τέθηκε υπό δικαστική παρακολούθηση επειδή κατηγορήθηκαν για αποδοχή προϊόντων διακεκριμένης κλοπής. Στις 23.1.1992 το Εφετείο των Παρισίων διέταξε την αποφυλάκιση του προσφεύγοντα ενόψει της δικαστικής αναθεώρησης της υπόθεσής του.

Στο μεταξύ, στις 2.11.1979 και με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Απόλασης Αλλοδαπών, ο Υπουργός Εσωτερικών διέταξε την απόλαση του για λόγους δημόσιας τάξης. Έκτοτε, ο κύριος Beldjoudi αιτήθηκε πέντε φορές την επανεξέταση της απόφασης απόλασης. Η τελευταία αίτησή του υποβλήθηκε στις 8.8.1984 και ήταν η μοναδική επί της οποίας έλαβε απάντηση στις 4.12.1989. Σημειώνεται ότι νωρίτερα, τον Ιούλιο του 1989, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είχε αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεσή του για κρίση στο Δικαστήριο. Ο Υπουργός Εσωτερικών, διατηρώντας σε ισχύ την απόφαση απόλασης, ενόψει της σοβαρότητας των αδικημάτων για τα οποία είχε καταδικαστεί, αποφάσισε να επιτρέψει την παραμονή του στη Γαλλία, σε συγκεκριμένη περιοχή, όπου είχε τη συνθήκη κατοικία του. Επίσης χορήγησε στον προ-

¹Δημοσιευμένη στην [Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000](#), εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

σφεύγοντα το δικαίωμα νόμιμης εργασίας.

Ήδη όμως από τις 27.12.1979 ο κύριος Beldjoudi είχε προσφύγει στη δικαιοσύνη αιτούμενος την ακύρωση της διοικητικής απέλασης με το σκεπτικό ότι είχε γαλλική ιθαγένεια αφού οι γονείς του ήταν γάλλοι κατά το χρόνο της γέννησής του και άρα δεν ήταν δυνατόν να διαταχθεί σε βάρος του το μέτρο της απέλασης. Στις 14.10.1983 το Διοικητικό Δικαστήριο των Βερσαλλιών αποφάσισε να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αιτούμενο προηγουμένως από τον Υπουργό Εσωτερικών να υποβάλει τις απόψεις του επί της προσφυγής του κυρίου Beldjoudi καθώς και αντίγραφο του διατάγματος της 16.9.1970 με το οποίο απορρίφθηκε η αίτησή του για κτήση της γαλλικής ιθαγένειας. Επιπλέον, έκρινε σκόπιμη την αναβολή συζήτησης της υπόθεσης ακύρωσης της διοικητικής απέλασης ενόψει της έκδοσης απόφασης επί νεότερης αίτησης που είχε υποβάλει ο προσφεύγων για ανάκτηση της γαλλικής ιθαγένειας.

Στις 8.2.1984 ο κύριος Beldjoudi αρνήθηκε την άδεια προσωρινής παραμονής που του χορήγησε η νομαρχία Hauts-de-Seine, με την αιτιολογία ότι η αποδοχή της σήμαινε ότι αναγνώριζε ότι ήταν πολίτης Αλγερίας.

Στις 18.2.1988 στα πλαίσια της διαδικασίας που αφορούσε στην ακύρωση της διαταγής απέλασης ο προσφεύγων επικαλέστηκε ότι η εκτέλεσή της αποτελεί επέμβαση στο δικαίωμα του για οικογενειακή και ιδιωτική ζωή, το οποίο προστατεύεται από το άρθρο 8 της ΕυρΣΔΑ. Υπογράμμισε ότι από το 1970 είναι παντρεμένος με γαλλίδα, ότι έχει γεννηθεί στη Γαλλία και ότι ζει με τη σύζυγό του αδιάκοπα. Επίσης ότι είχε φοιτήσει σε γαλλικά σχολεία και είχε μεγαλώσει σ' αυτή τη χώρα από τη γέννησή του. Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι η απόφαση απέλασης εκδόθηκε μετά την καταδίκη του σε 8χρονη φυλάκιση για διακεκριμένη κλοπή απέρριψε τους ισχυρισμούς του και έκρινε ότι όσα επικαλείτο για την προστασία του δικαιώματός του σε ιδιωτική και οικογενειακή ζωή δεν έχουν εφαρμογή επί της υπόθεσής του. Στις 18.1.1991 το Συμβούλιο Επικρατείας όπου προσέφυγε ο κύριος Beldjoudi έκρινε ότι το μέτρο της απέλασης που είχε διατάξει ο Υπουργός Εσωτερικών ενόψει της συμπεριφοράς του προσφεύγοντα και της σοβαρότητας των αδικημάτων που είχε διαπράξει ήταν αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Στις 11.7.1989 η Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποφάσισε επί της προσφυγής που είχαν υποβάλει ο κύριος και η κυρία Beldjoudi με ψήφους δώδεκα υπέρ έναντι πέντε κατά ότι η απέλαση του κυρίου Beldjoudi στην Αλγερία συνιστά παραβίαση του άρθρου 8 της ΕυρΣΔΑ και παρέπεμψε την υπόθεση για κρίση στο Δικαστήριο.

Νόμω Βάσιμο: Τα Συμβαλλόμενα κράτη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την τήρηση της δημόσιας τάξης, ειδικότερα στα πλαίσια άσκησης της εξουσίας ελέγχου – κυρίως δυνάμει της γενικά παραδεδεγμένης αρχής του διεθνούς δικαίου και συνεκτιμώντας τις συμβατικές τους υποχρεώσεις – της εισόδου και της παραμονής των αλλοδαπών στο έδαφός τους. Όμως, στις περιπτώσεις, όπου λαμβάνουν μέτρα που συνιστούν επέμβαση στα δικαιώματα που προστατεύονται από το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης, θα πρέπει να αποδεικνύουν ότι αυτά είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή θα πρέπει να αιτιολογούνται από μια ανυπέβλητη κοινωνική ανάγκη και κυρίως να είναι ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν.

Σκεπτικό: Α) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 1 της ΕυρΣΔΑ. Ενώπιον του δικαστηρίου η κυβέρνηση αμφισβήτησε την ύπαρξη πραγματικής οικογενειακής ζωής ανάμεσα στον προσφεύγοντα, τους γονείς και τα αδέρφια του αφενός και της σύζυγό του αφετέρου. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η εκτέλεση της απέλασης μπορεί να αποτελέσει επέμβαση της δημόσιας αρχής στην άσκηση του δικαιώματος του κυρίου Beldjoudi σε ιδιωτική και οικογενειακή ζωή.

Β) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕυρΣΔΑ: Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η απέλασή του δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία. Για να αποδείξει αυτόν τον ισχυρισμό του επικαλείται τα εξής πραγματικά περιστατικά: γεννήθηκε στη Γαλλία

από γονείς οι οποίοι προέρχονταν από χώρα η οποία ήταν γαλλικό έδαφος κατά το χρόνο της γέννησής του, ζούσε πάντα στη Γαλλία, όπως και τα αδέρφιά του, δεν γνωρίζει αραβικά, έχει φοιτήσει σε γαλλικά σχολεία και μεγάλωσε στη Γαλλία. Το 1970 παντρεύτηκε με γαλλίδα η οποία εάν απελαθεί να αναγκαστεί να ζήσει εξόριστη, μακριά από την πατρίδα της, προκειμένου να μη διασπάσει τη συμβίωση με το σύζυγό της. Επικαλείται επίσης την απόφαση της Νομαρχίας Hauts-de-Seine βάσει τη οποίας παραμένει προσωρινά στη Γαλλία από το 1984 καθώς και την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με την οποία του επετράπη η παραμονή στη χώρα ως γνωστής διαμονής. Εν κατακλείδι, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι δεν θεωρεί τον εαυτό του «μετανάστη δεύτερης γενιάς», και ότι όλοι οι δεσμοί του, οικογενειακοί, κοινωνικοί, πολιτισμικοί και γλωσσολογικοί επικεντρώνονται στη Γαλλία. Επιπλέον ότι δεν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις ικανές να δικαιολογήσουν την κατ' εξαίρεση απέλασή του.

Η κυβέρνηση επικεντρώθηκε στη φύση των γεγονότων που δικαιολογούν την απέλαση. Υπογράμμισε το σημαντικό αριθμό και τη σοβαρότητα της φύσης των αδικημάτων που κατά καιρούς διέπραξε ο προσφεύγων ενόσω ήταν ενήλικας και σε διάστημα δέκα πέντε ετών. Αφού αναφέρθηκε στη σοβαρότητα των ποινών στις οποίες καταδικάστηκε κατέληξε ότι ο προσφεύγων συνέχισε να διαπράττει αδικήματα ακόμα και μετά την κοινοποίηση της απόφασης απέλασης, και ενόσω βρισκόταν προσωρινά κρατούμενος, κατηγορούμενος για νέο αδίκημα. Δηλαδή, η επικινδυνότητα του χαρακτήρα του προσφεύγοντα σήμαινε ότι γαλλική κοινωνία δεν μπορούσε να ανεχθεί την παρουσία του στην επικράτεια της χώρας. Η κυβέρνηση αμφισβήτησε επίσης και την οικογενειακή ζωή που επικαλέστηκε ο προσφεύγων σε σχέση με την πατρική του οικογένεια. Κατά τη γνώμη της σημασία έχει μόνον η οικογένεια που δημιούργησε μετά το γάμο του, αφού από το 1969 είχε πάψει να ζει με τους γονείς του και δεν συνεισέφερε στη συντήρηση και στη διαβίωση των αδερφών του. Επιπλέον, ο κύριος Beldjoudi και η σύζυγός του δεν έχουν αποκτήσει παιδιά. Εξάλλου για μακρά χρονικά διαστήματα ζούσε χωριστά από τη σύζυγό του λόγω της έκτισης των ποινών φυλάκισης στις οποίες είχε καταδικαστεί. Δεν απέδειξε την αδυναμία της συζύγου να τον ακολουθήσει στην Αλγερία (κράτος που έχει διατηρήσει δεσμούς με της Γαλλία) ή σε μια τρίτη χώρα, εάν τελικά αναγκαστεί να απομακρυνθεί από το γαλλικό έδαφος. Συμπερασματικά, η γαλλική κυβέρνηση εξέφρασε την άποψη, ότι οι δυσκολίες μεταγκατάστασης του προσφεύγοντα εκτός της Γαλλίας δεν ήσαν αξιόπεραστες.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της κυβέρνησης το Δικαστήριο κρίνοντας την υπόθεση συγκριτικά με την [Moustaquim κατά Βελγίου](#) κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι η αξιόποινη δράση του κυρίου Beldjoudi ήταν χειρότερη από αυτή του κυρίου Moustaquim.

Στη συνέχεια εξέτασε εάν και τα υπόλοιπα στοιχεία της υπόθεσης, είναι αρκετά ώστε να αιτιολογηθεί η απέλαση του προσφεύγοντα από τη Γαλλία.

Ο κύριος Beldjoudi και η σύζυγός του επικαλέστηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου ότι η απέλαση του πρώτου από τη Γαλλία συνιστά παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία τους και το γεγονός ότι δεν έχουν αποκτήσει παιδιά η υπό κρίση επέμβαση του γαλλικού κράτους πλήττει κυρίως την οικογενειακή τους ζωή ως συζύγων. Παντρεύτηκαν στη Γαλλία πριν από είκοσι περίπου χρόνια και η συζυγική τους εστία βρίσκεται σ' αυτή τη χώρα. Όταν ο προσφεύγων εξέτιε τις ποινές στις οποίες καταδικάστηκε δεν ζούσαν μαζί, αλλά η οικογενειακή τους ζωή δεν διασπάστηκε.

Ο προσφεύγων γεννήθηκε στη Γαλλία από γάλλους γονείς. Έως την 1.1.1963 ήταν, σύμφωνα με τη γαλλική νομοθεσία, γάλλος πολίτης. Θεωρήθηκε ότι απώλεσε τη γαλλική ιθαγένεια επειδή οι γονείς του δεν υπέβαλαν πριν την 27.3.1967 δήλωση αναγνώρισής της. Υπογραμμίζεται όμως ότι τότε ήταν ανήλικος και άρα δεν μπορούσε να υποβάλει τη σχετική δήλωση. Επίσης, το 1970, ένα χρόνο μετά την πρώτη καταδίκη του και εννέα χρόνια πριν έκδοση της διαταγής απέλασης εκδήλωσε την επιθυμία να ανακτήσει τη γαλλική ιθαγένεια, και το 1971 κρίθηκε στρατεύσιμος για

το γαλλικό στρατό.

Λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρισμούς του κυρίου Beldjoudi το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι έχει ζήσει στη Γαλλία για περισσότερα από σαράντα χρόνια και ότι ο μόνος δεσμός του με την Αλγερία ήταν η ιθαγένεια της χώρας αυτής. Επιπλέον, εξετάζοντας τους ισχυρισμούς της συζύγου του διαπίστωσε ότι είναι γαλλίδα, ότι έχει ζήσει όλη τη ζωή της στη Γαλλία και ότι εάν απελαθεί ο σύζυγός της θα πρέπει να εγκατασταθεί στο εξωτερικό, μάλλον στην Αλγερία, της οποίας δεν γνωρίζει τη γλώσσα. Η μεταγκατάστασή της αυτή ισοδυναμεί με ξεριζωμό που θα προκαλέσει τεράστιες δυσκολίες στην προσαρμογή της και θα προσκρούσει σε πραγματικά και νομικά εμπόδια, όπως εξάλλου αναγνώρισε και η κυβέρνηση με τις προτάσεις που υπέβαλε ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας. Κατά συνέπεια, η υπό κρίση επέμβαση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ενότητα της οικογένειας και την ύπαρξη της συζυγικής ζωής.

Ενόψει του συμπεράσματος αυτού το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος να εξετάσει εάν η απέλαση του προσφεύγοντα από τη Γαλλία παραβιάζει το δικαίωμά του σε ιδιωτική ζωή.

Το Δικαστήριο έκρινε με επτά ψήφους υπέρ έναντι δύο κατά ότι η απέλαση του κυρίου Beldjoudi στην Αλγερία συνιστά παραβίαση του άρθρου 8 της ΕυρΣΔΑ.